

VI. MALINA

+ BOJ ETU KOZ

82

Porodica: *Rosaceae* / Ruže

Latinsko ime: *Rubus idaeus*

Drugi nazivi: crvena kupina, črlena kupina, himber, maljuga, sunica, umanj

Stablo je u obliku žbuna i ima različitu visinu. Podzemni deo je višegodišnji, a nadzemni jednogodišnji. Vek joj može biti do 20 godina. Kao i sve cvetnice, ima vegetativne i generativne delove.

Koren je deo koji je pod zemljom. Sastoji se od glavnog korena i velikog broja žila i žilica koje su tamnožute ili beličaste i mogu prodrati u zemlju do 50 cm. Namena korena je ista kao i kod drugih cvetnica.

Izdanci su jednogodišnji i narastu do 2 m. Na njima su listovi i 2-3 pupoljka. Iz gornjeg pupoljka se razvija rodna grančica. Na izdancima se nalaze bodlje, a postoje i sorte bez bodlji.

Rodne grančice nastaju iz pupoljaka u pazuhu lišća i to na dvogodišnjim izdancima.

List je neparno perast i sastoji se od 3-5 ili ređe 7 i 9 liski. Liske su svetlozelene do tamnozelenene, ovalne, jajaste ili kopljaste i po obodu nazubljene. **Pupoljci** su vegetativni (začetak lista i izdanka) i generativni (začetak cveta i lista). Vegetativni pupoljci su drveni (nastaju na podzemnom delu izdanka i žilama) i lisni te cvetni ili rodni pupoljci (nastaju u pazuhu listova jednogodišnjih izdanaka i to po 2-3).

Cvet se sastoji od 5 (moguće je 3-7) zelenih čašičnih listova i 5 kruničnih listića i to uglavnom bele boje. Cvetovi se grupišu u cvastove od po 3-20 cvetova.

Plod je zbirna koštunica svetlocrvene do tamnocrvene boje koja se stvara na cvetnoj loži. Zavisno od sorte, može biti i žuta ili crna. Okruglast je, izduženo stožast, ovalan i težine od 3-7 g, zavisno od sorte.

I. VRSTE (SORTE) MALINE

Mnogo je vrsta maline. Mogu biti jednorodne ili dvorodne. Datumi berbe variraju u zavisnosti od područja, a kreću se od kraja juna, za sorte s najranijim vremenom zrenja, do kraja jula i početka avgusta, za jednorodne sorte s najkasnijim vremenom zrenja. Početak sazrevanja dvorodnih sorti je od sredine do kraja avgusta, a završetak u vreme prvih jačih mrazeva.

MALINA

Vilamet (Willamette) -ima bujan žbun s dosta izdanaka. Izdanci su trnoviti. Veoma rodna sorta i samooplodna. Najbolje ju je uzgajati na nadmorskoj visini 300-800 m. Za berbu je spremna u junu. Ima plod težine 4-5 g.

SLIKA 28: MALINA WILLAMETTE

84

Moling promis (Malling promise) - ima bujan žbun s dosta izdanaka i crveno trnje. Vrlo je rodna. Za berbu je spremna u junu. Odlikuje je plod svetlocrvene boje i stožastog oblika, kao i težina ploda preko 4 g. Najbolja je za upotrebu u svežem stanju, kao i za preradu. Nije pogodna za zamrzavanje.

SLIKA 29: MALINA MALLING PROMISE

MALINA

Moling eksplloit (Malling exploit) - žbun je dosta bujan s puno izdanaka koji rastu malo u stranu. Trnje je bledoružičasto. Vrlo je rodna. Za berbu je spremna u junu. Odlikuje je plod cvetlocrvene boje ovalno konusnog oblika i težine preko 5 g. Otporna je na mraz. Najbolja je za upotrebu u svežem stanju, a takođe i za preradu i zamrzavanje.

Gradina - žbun je bujan s dosta izdanaka koji imaju trnje i povijeni su malo u stranu. Trnje je bledoružičaste boje. Vrlo je rodna. Ima plod crvene boje i težine oko 5 g. Najbolja je za preradu i zamrzavanje, a pogodna je i za konzumiranje u svežem stanju.

SLIKA 30: MALINA GRADINA

Postoji još veliki broj sorti koje se mogu naći na tržištu, kao na primer: Podgorina, Miker (Meeker), Tulamin (Tulameen), Glen ample, Malahat, Čilivak (Chilliwack), Oktavija (Octavia), Glen dol (Glen doll), Eskvimelt (Esquimalt) i dr.

2. RAZMNOŽAVANJE

Razmnožava se iz reznica, nagrtanjem, položenicama, kalemljenjem i dr.

Iz semena (generativno) – razmnožava se na uobičajen način kao i druge biljke. Međutim, ovaj način se dosta retko primenjuje za razmnožavanje malina. Najčešće se primenjuje u naučnim i istraživačkim institutima.

Vegetativni način je najbolji način razmnožavanja malina. Ovo razmnožavanje se izvodi **izdancima, korenskim reznicama i mikro propagacijom**. Može se razmnožavati **izdancima** i to: **korenskim izdancima** (u matičnim zasadima podignutim od kvalitetnog

